

متن پرسش

در ادامه پرسشم (۲۱۳۸۱) چند سوال دارم که با مقدمه ای خدمتتان عرض می کنم: ما تجربه تلخی در آکادمی جهان غرب داریم (که لابد جنابعالی هم مستحضرید) به نام جریان مستشرقین. کسانی که با سودای فهم فلسفه و کلام اسلامی (و در کل شناخت کشورهای تحت استعمار مسلمان) دست به تالیف کتاب هایی در مورد فلسفه و سایر اجزا فرهنگ جوامع اسلامی زدند. امروز بعد حدود دو قرن خود اندیشمندان منصف غربی از راه اشتباهی که رفته اند صحبت می کنند و جریاناتی در دل دانشگاه ها و حوزه های اندیشه ورزی ایشان سعی در اصلاح آن غلط دارد. غلطی که به این سادگی ها اصلاح نمی شود به دلیل عمق و ریشه ای که در ذهن و فرهنگ جهان غرب ایجاد کرده است. منشا اصلی این راه غلط را هم شاید بتوان در یک جمله خلاصه کرد: «جهل مرکب و غرور علمی غرب نسبت به فرهنگ و علوم اسلامی». حال سوال بنده از حضرتعالی این است که اگر معتقدید که یادگیری علوم اسلامی (اعم از فلسفه و فقه و کلام و تفسیر و...) نیازمند پیش آموزش زبان عربی است و سال ها دود چراغ خوردن و سال ها زحمت کشیدن نزد اساتید فن، چطور است که برای فهم فلسفه غرب می توان صرفاً به ترجمه ها (آن هم پر غلط و نوشته غیر اساتید فن) اتکا کرد؟ یک موردش را مثال می زنم خدمت شما. نقل است که مرحوم علامه جعفری نقدی بر یکی از نظریات سارتر نوشت و برای وی فرستاد. در جواب سارتر گفت من چنین چیزی نگفته ام. به ترجمه ای که مورد رجوع علامه بود مراجعه کردند و با متن اصلی مقایسه نمودند و دیدند بله ظاهراً مترجم متن را نفهمیده و از خودش چیزی نوشته. این نقل صحیح باشد یا غلط، اما منظور و دغدغه بنده را منتقل می کند. خلاصه حرف بنده این است که پیش از استفاده از نظریات هایدیگر و سایرین از فلاسفه غرب برای توضیح یا فهم انقلاب، اول باید فهمید (آن هم به معنای دقیق کلمه) که آنها چه گفته اند و بعد صحبت از سنجش یا مدد گرفتن از فلسفه ایشان برای توضیح انقلاب کرد. والا ممکن است خدای نکرده ده ها سال هایدیگر ذهنی خودمان را تبلیغ و ترویج کنیم و دانشجویان و طلاب را هم به گمراهی بکشانیم.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: نمی دانم نظر شما آن است که ما هر ترجمه ای را به کلی کنار بگذاریم؟ و یا نظری به سخن اساتیدی مثل دکتر داوری نداشته باشیم؟ و یا بالاخره باید از این ترجمه ها و از این اساتید استفاده کرد. آری! کسی که به جهانی تعلق دارد، فهمش، فهم آن جهان است و چه بسا با فهم جهان های دیگر بیگانه باشد و امور را به نحوی که آن ها درمی یابند و می شناسند، درنیابند که این با

موضوع ترجمه یا عدم ترجمه متفاوت است و بحث دیگری است و با خودآگاهی می‌توان مشکل را تا حدّی رفع کرد. موفق باشید